

Ivan Goran Kovačić

(1913–1943)

Rodna kuća Ivana Gorana Kovačića u Lukovdolu, danas

Uskoro poslije Goranove pogibije tiskana je Goranova i Nazorova zbirka pjesama »Hrvatske pjesme partizanke« u nedovršenom izdanju ZAVNOH-a 1943. Izdanja poeme Ivana Gorana Kovačića *Jama* priređena su prema sačuvanom prijepisu Vjekoslava Afrića. Goranov rukopis je izgubljen. Poemu je po pjesnikovom diktatu zapisao Vjekoslav Afrić i recitirao je prvi put 10. veljače 1943. ranjenicima I proleterske divizije u Livnu, a drugi put 5. travnja iste godine u Gackom. Prvo izdanje *Jame* izašlo je u Bariju (Italija) u redakciji Ivana Frola 1944; iste godine izašla su izdanja: u Delnicama, Crnoj Lokvi, Topuskom i Beogradu. U Zagrebu poema *Jama* izašla je 1948. godine u redakciji Dragutina Tadijanovića, izdanje Nakladnog zavoda Hrvatske.

Studentsko kulturno umjetničko društvo »Ivan Goran Kovačić« u dogovoru s Društvom književnika Hrvatske osnovalo je 21. ožujka 1964. manifestaciju »Go-

ranovo proljeće« koja se održava svake godine s nastupima suvremenih pjesnika, natjecanjem recitatora amatera itd. Na »Goranovom proljeću« susreću se pjesnici svih naroda i narodnosti Jugoslavije u Lukovdolu, Zagrebu, Karlovcu, na Petrovoj Gori, u Rijeci, Bihaću, Livnu i drugdje, s učenicima, studentima, radnicima, vojnicima i mještanima.

Godine 1975. u Goranovoj rodnoj kući otvoren je Memorijalni muzej Ivana Gorana Kovačića u sastavu Muzeja revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu.

Izdavač: Muzej revolucije naroda Hrvatske, Zagreb

Za izdavača: Dolores Ivanuša, prof.

Izložba i katalog: Sonja Kolár, kustos

Grafičko oblikovanje izložbe, plakata i kataloga: Alfred Pal

Fotografije: Dražen Pomykalo

Oprema izložbe: radionica Muzeja revolucije naroda Hrvatske

Naklada kataloga: 2.500 primjeraka

Tisak: Naša djeca, Zagreb

Zagreb, kolovoza 1983. godine

Ivan Goran Kovačić

(1913–1943)

IVAN GORAN KOVAČIĆ

»Nikada poštenije i čovječnije djelo pjesnika nije bilo grđe kažnjeno...«

Moša Pijade

»Mlad, zanesen, neobuzdan – sav se unosio u svijet koji stvara: u njemu živi, trpi, stradava, bori se i pobjeđuje; a što je borba teža i opasnija, on korača čvršće i samosvjesnije...«

D. Tadijanović

»U osnovi Goranove ličnosti trajno je živjela, od đačkih do partizanskih dana, vjera u narod i narodnu borbu – vjera koja prožimlje njegovo djelo kao etička, dublja ljudska snaga...«

Š. Vučetić

»Kao vesnik revolucije i kao čovek koji je doživeo izuzetno tragičan kraj, Ivan Goran Kovačić je postao legenda, primer novog i modernog pesničkog prome-
tejtstva – žrtvovao se svestranoj ljudskoj slobodi...«

M. Marković

Ivan Goran Kovačić rođen je 21. ožujka 1913. u Lukovdolu (Gorski kotar), kao treće dijete Ivana Gorana Kovačića i Rozalije rođ. Klein. Osnovnu školu polazio je u Lukovdolu, a realnu gimnaziju u Karlovcu i u Zagrebu gdje je maturirao 1932. Prvi književni rad – »Ševina tužaljka« – objavljen mu je 1929. godine u srednjoškolskom listu »Omladina«. Pisao je pjesme, crtice, humoreske, novele, a potkraj 1930. i prve pjesme na kajkavskom. U prosincu 1931. objavio je zajedničku zbirku pjesama s Josipom Hitrecom i Vladimirom Jurčićem: »Lirika 1932«.

Od 1933. do 1936. studira slavistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Godine 1935. dodaje svom imenu nadimak Goran.

Od jeseni 1936. Ivan Goran Kovačić radi kao urednik kulturne rubrike u »Hrvatskom dnevniku«. Tu je objavio blizu 200 različitih priloga, uglavnom novinarsko-kritičkog sadržaja, polemika, pjesama za djecu i dr. Prevodi djela francuskih i engleskih pjesnika. Druži se i surađuje s mnogim književnicima, a osobito se zbližio s Vladimirom Nazorom.

U ljeti 1940. Ivan Goran Kovačić postaje urednikom u redakciji »Novosti«. Prestankom izlaženja lista u

Goran u grupi partizana u Hercegovini (drugi s lijeva) uoči V neprijateljske ofenzive

travnju 1941. ostaje bez zaposlenja. Tada odlazi u Sv. Janu kod Jastrebarskog i piše prva poglavlja romana »Božji bubanj«. Zatim je kratko vrijeme boravio u Gorskom Kotaru, pa se vratio u Zagreb gdje se uspio namjestiti u »Hrvatskom izdavačkom bibliografskom zavodu« (HIBZ).

Uz redoviti posao Goran radi na revidiranju svoje poezije i proze; za štampu je priredio zbirku kajkavskih pjesama »Ognji i rože«, te rukopis od 18 priloga kritičke proze.

Goranovo duboko ljudsko osjećanje i poziv pjesnika vodi ga iz okupiranog Zagreba u narodnooslobodilačku borbu.

Na put u partizane krenuo je s Vladimirom Nazorom

I.G. Kovačić u hercegovačkim planinama čita borcima svoje pjesme (travanj, 1943)

29. prosinca 1942. Književnike je do zagrebačke Dubrave vodio prof. Ivo Marinković – Inžinir, a dalje Dragutin Saili – Konspirator. Na seljačkim kolima prešli su Savu, a zatim 30. prosinca praćeni od tridesetak boraca predvođenih komandantom Franjom Mikulićem prelaze Kupu kraj sela Štefanki i stižu na oslobođeno područje. Preko Slunja dolaze u Bihać gdje je I. Goran Kovačić 5. siječnja održao govor o osudi zločina i pozivu umjetnika u revoluciji.

U vrijeme IV i V neprijateljske ofenzive Goran se kreće s borcima I dalmatinske brigade i V crnogorske brigade na području Bosne, Hercegovine i Crne Gore, a u lipnju s Vrhovnim štabom polazi prema Foči.

U šumama Zelengore Goran susreće grupu s ranjenim dr. Simom Miloševićem; zajedno polaze prema selu Vrbnici gdje uskoro pogibaju od četnika sredinom srpnja 1943. Točan datum i mjesto Goranove tragične smrti još nije konačno utvrđeno.

»Njegova poema *Jama*, nastala u mračnim vremenima fašističkih divljanja, kristalan je i čist pjesnički izraz oslobodilačke borbe naroda i pridružuje se najautentičnijim djelima svjetske poezije otpora, poezije slobode... To je poema toliko samostalna, toliko cjelovita, snažna u svom izrazu, da ona sama postaje djelo najvišeg misaonog i umjetničkog dometa: glas čovjekove slobode, istine i ljepote, himna ljudskog dostojanstva...«

J. Kaštelan